

z 1977 r. Nr 11, poz. 43 oraz z 1982 r. Nr 7, poz. 60), zwanej dalej „ustawą dotychczasową”, przyznaje się, z uwzględnieniem art. 23, zamiast tych świadczeń odpowiednie górnicze emerytury i renty określone w niniejszej ustawie, z zastosowaniem zasad określonych w art. 121—125 ustawy wymienionej w art. 3.

Art. 23. 1. Wdowóm pobierającym w dniu wejścia w życie ustawy górnicze renty wdowie na podstawie ustawy dotychczasowej oraz innym członkom rodziny górnika pobierającym renty rodzinne na podstawie ustawy z dnia 23 stycznia 1968 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 3, poz. 6 z późniejszymi zmianami) przyznaje się — z zastosowaniem zasad wymienionych w art. 2 — zamiast tych świadczeń jedną łączną górniczą rentę rodzinną.

2. Innym niż wdowa członkom rodziny górnika, którym zamiast poprzednio pobieranych świadczeń przyznano rentę rodzinną w myśl art. 121—125. ustawy wymienionej w art. 3, przyznaje się na ich wniosek — zamiast tej renty — górniczą rentę rodzinną, jeżeli górnik w chwili śmierci spełniał warunki, o których mowa w art. 14 niniejszej ustawy.

Art. 24. 1. W sprawach nie unormowanych niniejszą ustawą stosuje się odpowiednio przepisy art. 4, 5, 10, 12,

14, 16—25, 31, 33, 34, 36, 43, 45, 67, 68 ust. 3, art. 69—80, 85—112, 115—120 i 126 ustawy wymienionej w art. 3.

2. Ilekroć ustawa odsyła do przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin, uzależniających prawo do świadczeń lub ich wysokość od posiadania ustalonego okresu zatrudnienia, przy ustalaniu prawa do świadczeń na podstawie ustawy lub ich wysokości uwzględnia się odpowiednio okresy pracy górniczej, pracy równorzędnej z pracą górniczą i okresy zaliczalne do pracy górniczej.

Art. 25. Do górniczych emerytur i rent przyznanych w myśl ustawy nie przysługują dotychczas wypłacane rekompensaty z tytułu podwyżek cen.

Art. 26. Przepis art. 11 ust. 3 stosuje się do okresów pracy górniczej pod ziemią wykonywanej po dniu 1 marca 1982 r.

Art. 27. Traci moc ustawa z dnia 28 maja 1957 r. o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin (Dz. U. z 1968 r. Nr 3, poz. 19, z 1972 r. Nr 53, poz. 341, z 1974 r. Nr 21, poz. 116, z 1977 r. Nr 11, poz. 43 oraz z 1982 r. Nr 7, poz. 60).

Art. 28. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, z mocą od dnia 1 stycznia 1983 r.

Przewodniczący Rady Państwa: *H. Jabłoński*
Sekretarz Rady Państwa: *E. Duda*

33

USTAWA

z dnia 1 lutego 1983 r.

o zmianie niektórych przepisów o świadczeniach z ubezpieczenia społecznego i o zaopatrzeniu emerytalnym.

Art. 1. 1. Osobom pobierającym w dniu wejścia w życie ustawy emerytury, renty inwalidzkie lub renty rodzinne przysługujące na podstawie przepisów:

- 1) ustawy z dnia 27 września 1973 r. o zaopatrzeniu emerytalnym twórców i ich rodzin (Dz. U. Nr 38, poz. 225, z 1974 r. Nr 21, poz. 117 i z 1977 r. Nr 11, poz. 43),
- 2) ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. Nr 20, poz. 105 i z 1977 r. Nr 11, poz. 43),
- 3) ustawy z dnia 19 grudnia 1975 r. o ubezpieczeniu społecznym osób wykonujących pracę na rzecz jednostek gospodarki uspołecznionej na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia (Dz. U. Nr 45, poz. 232, z 1976 r. Nr 40, poz. 235 i z 1977 r. Nr 11, poz. 43 oraz Nr 32, poz. 140),
- 4) dekretu z dnia 4 marca 1976 r. o ubezpieczeniu społecznym członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni kółek rolniczych oraz ich rodzin (Dz. U. Nr 10, poz. 54, z 1977 r. Nr 11, poz. 43 oraz Nr 32, poz. 140),
- 5) ustawy z dnia 18 grudnia 1976 r. o ubezpieczeniu społecznym rzemieślników i niektórych innych osób prowadzących działalność zarobkową na własny rachunek oraz ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 235 i z 1977 r. Nr 11, poz. 43 oraz Nr 32, poz. 140),

przyznaje się zamiast tych świadczeń odpowiednio emerytury lub renty określone w tych przepisach, ze zmianami wprowadzonymi niniejszą ustawą oraz z zastosowaniem zasad określonych w art. 122—126 ustawy z dnia

14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267).

2. Jeżeli emerytura lub renta przysługująca na podstawie przepisów wymienionych w ust. 1 pkt 1 jest wypłacana w wysokości podstawowej, za podstawę jej wymiaru przyjmuje się najniższą podstawę wymiaru składek i świadczeń, określoną w tych przepisach, z uwzględnieniem ust. 3.

3. Jeżeli podstawę wymiaru emerytury lub renty stanowił dochód (przychód) ustalony w kwocie ryczałtowej lub w kwocie odpowiadającej górnej granicy dochodu (przychodu) przyjmowanego do podstawy wymiaru świadczeń, za rok przyznania emerytury lub renty na wniosek rencisty uważa się rok, w którym te kwoty zostały wprowadzone.

4. Podstawa wymiaru renty inwalidzkiej oraz renty rodzinnej przysługującej na podstawie ustawy, o której mowa w ust. 1 pkt 2, nie może być niższa od kwoty odpowiadającej półtorakrotnemu najniższemu wynagrodzeniu za pełny miesięczny wymiar czasu pracy pracowników zatrudnionych w uspołecznionych zakładach pracy, obowiązującemu w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 2. 1. W ustawie z dnia 17 grudnia 1974 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 1975 r. Nr 34, poz. 188) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) art. 11 otrzymuje brzmienie:

„Art. 11. 1. Miesięczny zasiłek chorobowy — z zastrzeżeniem ust. 2—4 — wynosi:

- 1) 100% wynagrodzenia stanowiącego podstawę wymiaru zasiłku — dla pracowników mających okres zatrudnienia dłuższy niż 8 lat,
- 2) 80% wynagrodzenia stanowiącego podstawę wymiaru zasiłku — dla pracowników mających okres zatrudnienia od 3 do 8 lat,
- 3) 75% wynagrodzenia stanowiącego podstawę wymiaru zasiłku — dla pracowników mających okres zatrudnienia krótszy niż 3 lata.

2. Zasiłek chorobowy za każde pierwsze 3 dni niezdolności do pracy z powodu choroby — wynosi 50% wynagrodzenia stanowiącego podstawę wymiaru zasiłku.

3. Przepisu ust. 2 nie stosuje się, jeżeli niezdolność do pracy spowodowana została chorobami, których wykaz określa Minister Zdrowia i Opieki Społecznej w drodze rozporządzenia.

4. Miesięczny zasiłek chorobowy wynosi jednakże 100% wynagrodzenia stanowiącego podstawę wymiaru zasiłku bez względu na okres zatrudnienia pracownika:

- 1) od pierwszego dnia niezdolności do pracy z powodu choroby, jeżeli niezdolność do pracy powstała wskutek wypadku przy pracy, wypadku w drodze do pracy lub z pracy albo wskutek choroby zawodowej,
- 2) od pierwszego dnia niezdolności do pracy z powodu choroby, jeżeli niezdolność do pracy przypada na okres ciąży,
- 3) za okres nieprzerwanej niezdolności do pracy trwającej ponad 30 dni — począwszy od trzydziestego pierwszego dnia tej niezdolności.

5. Zasiłek chorobowy wypłaca się za każdy dzień niezdolności do pracy, nie wyłączając dni wolnych od pracy.

6. Przy ustalaniu okresu zatrudnienia, od którego zależy wysokość zasiłku chorobowego, uwzględnia się również okresy poprzedniego zatrudnienia.

7. Rada Ministrów określa w drodze rozporządzenia okresy równorzędne z okresami zatrudnienia, podlegające wliczeniu do okresu zatrudnienia, od którego zależy wysokość zasiłku chorobowego, a także może ustalić krótszy okres zatrudnienia, uprawniający do zasiłku w wysokości określonej w ust. 1 pkt 1 i 2.”;

2) w art. 12 ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. Podstawę wymiaru zasiłku chorobowego stanowi przeciętne miesięczne wynagrodzenie wypłacone pracownikowi za okres 3 miesięcy kalendarzowych poprzedzających miesiąc, w którym po-

wstało prawo do zasiłku. Podstawę wymiaru zasiłku chorobowego za jeden dzień niezdolności do pracy z powodu choroby stanowi jedna trzydziesta część tego wynagrodzenia.

2. Przy ustalaniu podstawy wymiaru zasiłku chorobowego uwzględnia się składniki wynagrodzenia z tytułu wykonywania pracy w ramach stosunku pracy w normalnym, obowiązującym pracownika czasie pracy, z wyjątkiem składników wynagrodzenia określonych w rozporządzeniu, o którym mowa w art. 13 pkt 1.”;

3) w art. 13 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) składniki wynagrodzenia, których nie uwzględnia się przy ustalaniu podstawy wymiaru zasiłku chorobowego.”;

4) po rozdziale 2 dodaje się rozdział 2a w brzmieniu:

„Rozdział 2a. Świadczenie rehabilitacyjne.

Art. 19a. 1. Pracownikowi, który po wyczerpaniu zasiłku chorobowego jest nadal niezdolny do pracy, a dalsze leczenie lub rehabilitacja rokuje odzyskanie zdolności do pracy, przysługuje świadczenie rehabilitacyjne.

2. Świadczenie rehabilitacyjne przysługuje przez okres niezbędny do przywrócenia zdolności do pracy, nie dłużej jednak niż przez 12 miesięcy.

3. O okolicznościach, o których mowa w ust. 1 i 2, orzekają komisje lekarskie do spraw inwalidztwa i zatrudnienia. Orzeczenie komisji lekarskiej do spraw inwalidztwa i zatrudnienia stanowi podstawę do wypłaty świadczenia rehabilitacyjnego.

4. Minister Pracy, Płac i Spraw Socjalnych w porozumieniu z Ministrem Zdrowia i Opieki Społecznej określa w drodze rozporządzenia zasady i tryb orzekania w sprawach, o których mowa w ust. 1—3.

Art. 19b. Świadczenie rehabilitacyjne wynosi 75% wynagrodzenia, które stanowiło podstawę wymiaru zasiłku chorobowego, a jeżeli niezdolność do pracy powstała wskutek wypadku przy pracy, wypadku w drodze do pracy lub z pracy albo wskutek choroby zawodowej — 100% tego wynagrodzenia.

Art. 19c. Przepis art. 53 § 5 Kodeksu pracy stosuje się odpowiednio do pracownika pobierającego świadczenie rehabilitacyjne, jeżeli zgłosi on swój powrót do zakładu pracy niezwłocznie po wyczerpaniu tego świadczenia, choćby nastąpiło to po upływie 6 miesięcy od rozwiązania stosunku pracy.

Art. 19d. Ilekroć w przepisach o ubezpieczeniu społecznym, o zaopatrzeniu emerytalnym, a także w przepisach, które uzależniają uprawnienia od dochodu rodziny, jest mowa o zasiłku chorobowym, należy przez to rozumieć również świadczenie rehabilitacyjne.

Art. 19e. Przepisy art. 11 ust. 5, art. 13, 14, 16, 18 i 19 stosuje się odpowiednio do świadczenia rehabilitacyjnego.”;

- 5) w art. 22:
- a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:
    - „1. Zasiłek wyrównawczy stanowi różnicę między przeciętnym miesięcznym pełnym wynagrodzeniem z okresu ostatnich 3 miesięcy zatrudnienia przed powstaniem prawa do tego zasiłku a wynagrodzeniem miesięcznym osiąganym podczas pracy w warunkach określonych w art. 20 ust. 1 lub w art. 21 ust. 1.”
  - b) w ust. 2 powołanie art. 12 i 13 zastępuje się powołaniem art. 12 ust. 3, art. 13 pkt 2—4 i art. 29 ust. 3;
- 6) w art. 26:
- a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:
    - „1. Zasiłek porodowy wypłaca się w wysokości dwukrotnego zasiłku rodzinnego, jaki przysługiwałby na urodzone dziecko, niezależnie od tego, czy przysługuje zasiłek rodzinny — nie mniej jednak niż 2.500 zł.”
  - b) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:
    - „2a. Osobom uprawnionym do zasiłku porodowego nie wypłaca się, przewidzianego w odrębnych przepisach, jednorazowego zasiłku z tytułu urodzenia dziecka.”
- 7) w art. 29 ust. 3 otrzymuje brzmienie:
- „3. Podstawę wymiaru zasiłku macierzyńskiego stanowi przeciętne miesięczne pełne wynagrodzenie wypłacone pracownicy za okres 3 miesięcy kalendarzowych poprzedzających miesiąc, w którym powstało prawo do tego zasiłku, z wyłączeniem nagród i składników wynagrodzenia nie mających charakteru stałego, określonych przez Radę Ministrów w drodze rozporządzenia.”
- 8) w art. 34 w ust. 2 powołanie art. 11 ust. 4 zastępuje się powołaniem art. 11 ust. 5;
- 9) w art. 43 w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:
- „1) uspołecznione zakłady pracy — swoim pracownikom w czasie trwania ich zatrudnienia, a także po ustaniu zatrudnienia, jeżeli niezdolność do pracy powstała przed ustaniem zatrudnienia.”
- 10) po art. 50 dodaje się art. 50a w brzmieniu:
- „Art. 50a. Przepisy art. 43—50 stosuje się odpowiednio do świadczenia rehabilitacyjnego.”
- 11) w art. 53 ust. 1 otrzymuje brzmienie:
- „1. Rada Ministrów może ustalić w drodze rozporządzenia zasady i tryb pokrywania przez zakłady pracy części wydatków na świadczenia określone w ustawie.”
  2. Zasiłki z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, do których prawo powstało przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, wypłaca się na zasadach i w wysokości określonych w przepisach dotychczasowych.
- Art. 3. W ustawie z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. Nr 20, poz. 105 i z 1977 r. Nr 11, poz. 43) wprowadza się następujące zmiany:
- 1) w art. 2 pkt 7 otrzymuje brzmienie:
    - „7) nieodpłatne, świadczenia lecznicze, położnicze i rehabilitacyjne, zaopatrzenie w leki, przedmioty ortopedyczne, protezy, środki opatrunkowe i po-

mocnicze oraz prawo do przysposobienia zawodowego i innych świadczeń w naturze dla pracownika lub rencisty oraz dla członków rodzin tych osób.”

- 2) w art. 19 pkt 2 otrzymuje brzmienie:
  - „2) 75% podstawy wymiaru renty — dla pracownika zaliczonego do III grupy inwalidów.”
- 3) art. 20 otrzymuje brzmienie:
  - „Art. 20. 1. Podstawę wymiaru renty inwalidzkiej stanowi przeciętne miesięczne wynagrodzenie pracownika ustalone w sposób określony w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.
  2. Podstawa wymiaru renty inwalidzkiej nie może być niższa od kwoty odpowiadającej półtorakrotnemu najniższemu wynagrodzeniu za pełny miesięczny wymiar czasu pracy pracowników zatrudnionych w uspołecznionych zakładach pracy, zwanemu dalej „najniższym wynagrodzeniem”, obowiązującym w dniu zgłoszenia wniosku o rentę.
  3. Rada Ministrów może określić w drodze rozporządzenia najniższą podstawę wymiaru i zasady ustalania podstawy wymiaru renty inwalidzkiej, gdy wskutek wypadku przy pracy lub choroby zawodowej zmniejszyła się w znacznym stopniu możliwość uzyskania przez pracownika wyższego wynagrodzenia w przyszłości.”
- 4) po art. 20 dodaje się art. 20a w brzmieniu:
  - „Art. 20a. 1. Podstawa wymiaru renty inwalidzkiej ulega corocznym podwyżkom stosownie do wzrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce uspołecznionej w roku poprzedzającym rok podwyżki na zasadach i w terminach określonych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.
  2. Jeżeli podstawa wymiaru renty inwalidzkiej ustalona w myśl ust. 1 jest niższa od kwoty odpowiadającej obowiązującemu półtorakrotnemu najniższemu wynagrodzeniu, za podstawę wymiaru przyjmuje się tę kwotę.”
- 5) w art. 21:
  - a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:
    - „1. Osobie uprawnionej do renty inwalidzkiej przysługują:
      - 1) dodatki rodzinne oraz dodatek pielęgnacyjny na zasadach i w wysokości określonych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin,
      - 2) nieodpłatne świadczenia lecznicze, położnicze i rehabilitacyjne, zaopatrzenie w leki, przedmioty ortopedyczne, protezy, środki opatrunkowe i pomocnicze oraz pobyt w domu pomocy społecznej na zasadach określonych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin; świadczenia te przysługują również członkom rodziny osoby uprawnionej do renty inwalidzkiej,

- 3) prawo do przysposobienia zawodowego na zasadach określonych przez Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej w drodze rozporządzenia.”
- b) w ust. 2 powołanie ust. 1 pkt 2 zastępuje się powołaniem ust. 1 pkt 2 i 3;
- 6) w art. 24 ust. 2 oraz oznaczenie ust. 1 skreśla się;
- 7) w art. 26:
- a) w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:
- „1) 70% podstawy wymiaru renty — jeżeli do renty uprawniona jest jedna osoba.”
- b) ust. 2 i 3 otrzymują brzmienie:
- „2. Przy ustalaniu podstawy wymiaru renty stosuje się odpowiednio przepisy art. 20 i 20a.
3. Osobie uprawnionej do renty rodzinnej przysługują: dodatek pielęgnacyjny i dodatek dla sierot zupełnych na zasadach i w wysokości określonych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin oraz inne świadczenia określone w art. 21 ust. 1 i w art. 22.”;
- 8) w art. 28:
- w pkt 1 powołanie art. 24 ust. 1 zastępuje się powołaniem art. 24,
- pkt 2 skreśla się;
- 9) art. 38 otrzymuje brzmienie:
- „Art. 38. 1. Spory o świadczenia przysługujące od zakładów pracy rozpatrują organy właściwe do rozstrzygania sporów ze stosunku pracy.
2. Spory o świadczenia przysługujące od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz od właściwych do spraw zaopatrzenia emerytalnego kolejowych jednostek organizacyjnych podlegają rozpatrzeniu w trybie określonym dla rozpatrywania odwołań od decyzji w sprawach emerytur i rent.”;
- 10) po art. 42 dodaje się art. 42a w brzmieniu:
- „Art. 42a. Osoba uprawniona do renty inwalidzkiej z tytułu inwalidztwa, które powstało wskutek wypadku przy pracy, choroby zawodowej lub wypadku w drodze do pracy lub z pracy, może przejść na emeryturę po osiągnięciu wieku 55 lat kobieta i 60 lat mężczyzna, jeżeli ma okres zatrudnienia wymagany do przyznania emerytury, określony w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin albo w innych przepisach o ubezpieczeniu społecznym lub o zaopatrzeniu emerytalnym.”;
- 11) art. 47 skreśla się.
- Art. 4. W ustawie z dnia 27 września 1973 r. o zaopatrzeniu emerytalnym twórców i ich rodzin (Dz. U. Nr 38, poz. 225, z 1974 r. Nr 21, poz. 117 i z 1977 r. Nr 11, poz. 43) wprowadza się następujące zmiany:
- 1) w art. 2 pkt 2 otrzymuje brzmienie:
- „2) świadczenia w naturze:
- a) świadczenia lecznicze, położnicze i rehabilitacyjne,
- b) zaopatrzenie w leki, przedmioty ortopedyczne, protezy, środki opatrunkowe i pomocnicze,
- c) pobyt w domu pomocy społecznej.”;
- 2) w art. 4:
- a) po ust. 1 dodaje się ust. 1a i 1b w brzmieniu:
- „1a. Okres działalności twórczej wymagany do przyznania renty inwalidzkiej wynosi 10 lat, w tym co najmniej 5 lat w okresie ostatniego dziesięciolecia, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, jeżeli twórca podjął działalność twórczą po raz pierwszy po ukończeniu 40 lat życia.
- 1b. Przepis ust. 1a stosuje się odpowiednio do twórcy, który po ukończeniu 40 lat życia podjął działalność twórczą po upływie 10 lat od zaprzestania poprzednio wykonywanej działalności twórczej albo od ustania zatrudnienia lub okresu równorzędnego z okresem zatrudnienia w myśl przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.”;
- b) po ust. 4 dodaje się ust. 4a i 4b w brzmieniu:
- „4a. Twórca, który stał się inwalidą I lub II grupy przed podjęciem działalności twórczej, renta inwalidzka przysługuje po osiągnięciu okresu wykonywania działalności twórczej wynoszącego wraz z okresami zaliczalnymi do tego okresu:
- 1) 5 lat w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę inwalidzką albo
- 2) 10 lat, jeżeli działalność twórczą podjął po raz pierwszy po ukończeniu 40 lat.
- 4b. Przepis ust. 4a stosuje się odpowiednio do twórcy, który stał się inwalidą I lub II grupy po upływie 18 miesięcy od zaprzestania wykonywania działalności twórczej. Jeżeli ponowne podjęcie działalności twórczej nastąpiło po upływie 10 lat od zaprzestania działalności twórczej, okresów działalności sprzed tej przerwy nie zalicza się.”;
- 3) art. 7 otrzymuje brzmienie:
- „Art. 7. 1. Osobie uprawnionej do emerytury lub renty inwalidzkiej przysługuje podwyżka świadczenia z tytułu działalności twórczej w wysokości 15% podstawy wymiaru emerytury lub renty.
2. Osobie uprawnionej do emerytury lub renty przysługuje prawo do dodatków:
- 1) rodzinnych,
- 2) pielęgnacyjnego,
- 3) z tytułu odznaczeń państwowych,
- 4) dla sierot zupełnych
- na warunkach i w wysokości określonych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.
3. Podwyżka świadczenia oraz dodatki, o których mowa w ust. 1 i w ust. 2 pkt 3, nie przysługują, jeżeli renta inwalidzka lub renta rodzinna jest wypłacana w wysokości określonej w przepisach o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych.”;

4) w art. 10:

- a) dotychczasowa treść otrzymuje oznaczenie ust. 1,
b) dodaje się ust. 2—4 w brzmieniu:

„2. Jeżeli emerytura lub renta jest wypłacana w wysokości podstawowej, za podstawę wymiaru tych świadczeń uważa się kwotę odpowiadającą najniższej podstawie wymiaru składek i świadczeń.

3. Podstawa wymiaru emerytury, renty inwalidzkiej i renty rodzinnej ulega corocznym podwyżkom stosownie do wzrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce uspołecznionej w roku poprzedzającym rok podwyżki — na zasadach i w terminach określonych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.

4. Kwota podwyżki wynikająca z ust. 3 nie jest ograniczona kwotą najwyższej podstawy wymiaru składek i świadczeń.”;

5) art. 13 otrzymuje brzmienie:

„Art. 13. 1. Prawo do emerytury lub renty podlega zawieszeniu — z zastrzeżeniem ust. 2 — na zasadach określonych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.

2. Osiągnięcie przychodów z działalności twórczej nie powoduje zawieszenia ani zmniejszenia emerytury lub renty z zaopatrzenia określonego w niniejszej ustawie.”;

6) art. 19 otrzymuje brzmienie:

„Art. 19. W sprawach nie uregulowanych w ustawie stosuje się odpowiednio:

1) przepisy ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267), z wyjątkiem art. 27 i 28,

2) przepisy ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. Nr 20, poz. 105 i z 1977 r. Nr 11, poz. 43), z wyjątkiem art. 2 pkt 1—3 i 6, art. 9—17, 29, 30 i 40.”;

Art. 5. W ustawie z dnia 19 grudnia 1975 r. o ubezpieczeniu społecznym osób wykonujących pracę na rzecz jednostek gospodarki uspołecznionej na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia (Dz. U. Nr 45, poz. 232, z 1976 r. Nr 40, poz. 235 i z 1977 r. Nr 11, poz. 43 oraz Nr 32, poz. 140) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 6:

a) w ust. 1:

— pkt 1—3 otrzymują brzmienie:

„1) świadczenia lecznicze i położnicze, zaopatrzenie w leki, przedmioty ortopedyczne, protezy, środki opatrunkowe i pomocnicze,

2) świadczenia pieniężne w razie choroby i macierzyństwa: zasiłek chorobowy, świadczenie rehabilitacyjne, zasiłek porodowy i zasiłek macierzyński,

3) zasiłki rodzinne i zasiłek pielęgnacyjny.”

— pkt 8 otrzymuje brzmienie:

„8) świadczenia w naturze, z tytułu pobierania emerytury lub renty: świadczenia lecznicze, położnicze, rehabilitacyjne, zaopa-

trzenie w leki, przedmioty ortopedyczne, protezy, środki opatrunkowe i pomocnicze oraz pobyt w domu pomocy społecznej.”;

b) dodaje się ust. 3 i 4 w brzmieniu:

„3. Podstawa wymiaru emerytury, renty inwalidzkiej i renty rodzinnej ulega corocznym podwyżkom stosownie do wzrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce uspołecznionej w roku poprzedzającym rok podwyżki — na zasadach i w terminach określonych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.

4. Kwota podwyżki wynikająca z ust. 3 nie jest ograniczona kwotą najwyższej podstawy wymiaru składek i świadczeń.”;

2) w art. 8 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

„Art. 8. Świadczenia lecznicze, położnicze, rehabilitacyjne, zaopatrzenie w leki, przedmioty ortopedyczne, protezy, środki opatrunkowe i pomocnicze przysługują.”;

3) tytuł rozdziału 4 otrzymuje brzmienie:

„Zasiłki rodzinne i zasiłek pielęgnacyjny”;

4) art. 12 otrzymuje brzmienie:

„Art. 12. Zasiłki rodzinne i zasiłek pielęgnacyjny przysługują w wysokości, którą określa w drodze rozporządzenia Minister Pracy, Płac i Spraw Socjalnych.”;

5) w art. 13 przed ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Ubezpieczony nabywa prawo do zasiłku rodzinnego z pierwszym dniem miesiąca kalendarzowego, w którym został objęty ubezpieczeniem.”;

6) w art. 15:

a) dotychczasowa treść otrzymuje oznaczenie ust. 1,

b) dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

„2. Ubezpieczonemu, który osiągnął wiek emerytalny po upływie 5 lat po ustaniu ubezpieczenia, emerytura przysługuje, jeżeli:

1) ma okres ubezpieczenia, wraz z okresami zaliczalnymi do tego okresu, wynoszący co najmniej 30 lat dla kobiety i 35 lat dla mężczyzny albo

2) ma okres ubezpieczenia wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiety i 25 lat dla mężczyzny i osiągnął wiek emerytalny w okresie pobierania renty inwalidzkiej lub renty rodzinnej.”;

7) w art. 16 dodaje się ust. 3—6 w brzmieniu:

„3. Okres ubezpieczenia wymagany do przyznania renty inwalidzkiej wynosi 10 lat, w tym co najmniej 5 lat w okresie ostatniego dziesięciolecia, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, jeżeli ubezpieczony został objęty ubezpieczeniem po raz pierwszy po ukończeniu 40 lat życia.

4. Przepis ust. 3 stosuje się odpowiednio do ubezpieczonego, który po ukończeniu 40 lat życia został objęty ubezpieczeniem po upływie 10 lat od ustania poprzedniego okresu ubezpieczenia albo od ustania zatrudnienia lub okresu równorzędnego z okresem zatrudnienia w myśl przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.

5. Ubezpieczonemu, który stał się inwalidą I lub II grupy przed objęciem ubezpieczeniem, renta

inwalidzka przysługuje po osiągnięciu okresu ubezpieczenia wynoszącego wraz z okresami zaliczalnymi do tego okresu:

- 1) 5 lat w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę inwalidzką albo
- 2) 10 lat, jeżeli został objęty ubezpieczeniem po raz pierwszy po ukończeniu 40 lat.

6. Przepis ust. 5 stosuje się odpowiednio do ubezpieczonego, który stał się inwalidą I lub II grupy po upływie 18 miesięcy od ustania ubezpieczenia. Jeżeli ponowne objęcie ubezpieczeniem nastąpiło po upływie 10 lat od ustania ubezpieczenia, okresów ubezpieczenia sprzed tej przerwy nie zalicza się.”;

8) w art. 18 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) pobierania po ustaniu obowiązku ubezpieczenia zasiłku chorobowego lub macierzyńskiego albo renty chorobowej przyznanej na podstawie przepisów obowiązujących przed dniem 1 stycznia 1983 r.”;

9) w art. 39 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Minister Pracy, Płac i Spraw Socjalnych określa w drodze rozporządzenia tryb postępowania w sprawach zgłoszeń do ubezpieczenia, kontynuowania ubezpieczenia, szczegółowe zasady ustalania prawa do świadczeń i wypłaty świadczeń pieniężnych.”;

10) art. 40 skreśla się.

Art. 6. W dekreście z dnia 4 marca 1976 r. o ubezpieczeniu społecznym członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni kółek rolniczych oraz ich rodzin (Dz. U. Nr 10, poz. 54 i z 1977 r. Nr 11, poz. 43 oraz Nr 32, poz. 140) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) członków spółdzielni kółek rolniczych zrzeszonych w Krajowym Związku Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych, którzy wykonują pracę w zespołowych gospodarstwach rolnych tych spółdzielni.”;

2) w art. 3:

a) w ust. 1:

— pkt 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1) świadczenia lecznicze i położnicze, zaopatrzenie w leki, przedmioty ortopedyczne, protezy, środki opatrunkowe i pomocnicze,

2) świadczenia pieniężne w razie choroby i macierzyństwa: zasiłek chorobowy, świadczenie rehabilitacyjne, zasiłek porodowy, zasiłek macierzyński i zasiłek opiekuńczy.”

— po pkt 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:

„2a) zasiłek wychowawczy”;

— pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) zasiłki rodzinne i zasiłek pielęgnacyjny.”

— pkt 9 otrzymuje brzmienie:

„9) świadczenia w naturze z tytułu pobierania emerytury lub renty: świadczenia lecznicze, położnicze i rehabilitacyjne, zaopatrzenie w leki, przedmioty ortopedyczne, protezy, środki opatrunkowe i pomocnicze oraz pobyt w domu pomocy społecznej.”;

b) w ust. 2 dodaje się pkt 5 w brzmieniu:

„5) dotyczącymi urlopów wychowawczych.”;

c) dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Podstawa wymiaru emerytury, renty inwalidzkiej i renty rodzinnej ulega corocznym podwyżkom stosownie do wzrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce społecznej w roku poprzedzającym rok podwyżki — na zasadach i w terminach określonych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.”;

3) w art. 5 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

„Art. 5. Świadczenia lecznicze, położnicze, rehabilitacyjne, zaopatrzenie w leki, przedmioty ortopedyczne, protezy, środki opatrunkowe i pomocnicze przysługują.”;

4) art. 9 otrzymuje brzmienie:

„Art. 9. Świadczenie rehabilitacyjne przysługuje na zasadach określonych w przepisach o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.”;

5) art. 11 otrzymuje brzmienie:

„Art. 11. Zasiłki rodzinne i zasiłek pielęgnacyjny przysługują w wysokości, którą określa w drodze rozporządzenia Minister Pracy, Płac i Spraw Socjalnych.”;

6) w art. 12 przed ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Ubezpieczony nabywa prawo do zasiłku rodzinnego z pierwszym dniem miesiąca kalendarzowego, w którym podjął pracę w spółdzielni.”;

7) w art. 13:

a) dotychczasowa treść otrzymuje oznaczenie ust. 1, b) dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

„2. Ubezpieczonemu, który osiągnął wiek emerytalny po upływie pięciu lat od ustania pracy w spółdzielni, emerytura przysługuje, jeżeli:

1) ma okres pracy, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, wynoszący co najmniej trzydzieści lat dla kobiety i trzydzieści pięć lat dla mężczyzny albo

2) ma okres pracy, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, i osiągnął wiek emerytalny w okresie pobierania renty inwalidzkiej lub renty rodzinnej.”;

8) w art. 14:

a) po ust. 1 dodaje się ust. 1a i 1b w brzmieniu:

„1a. Warunek określony w ust. 1 pkt 1 uważa się za spełniony, jeżeli członek spółdzielni:

1) przez okres ostatnich 10 lat przed wstąpieniem do spółdzielni pracował w gospodarstwie rolnym i praca ta stanowiła dla niego główne źródło utrzymania albo

2) wniósł do spółdzielni lub przekazał jej na własność gospodarstwo rolne o obszarze nie mniejszym niż 0,5 ha i jeżeli praca w tym gospodarstwie przez okres ostatnich 5 lat przed wstąpieniem do spółdzielni stanowiła dla niego główne źródło utrzymania.

1b. Osoba, która uzyskiwała rentę inwalidzką w wyniku uwzględnienia okoliczności, o których mowa w ust. 1a pkt 2, traci do niej prawo, jeżeli wniesione do spółdzielni grunty zostały z niej wycofane.”;

- b) po ust. 2 dodaje się ust. 2a — 2d w brzmieniu:
- „2a. Okres ubezpieczenia wymagany do przyznania renty inwalidzkiej wynosi 10 lat, w tym co najmniej 5 lat w okresie ostatniego dziesięciolecia, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, jeżeli ubezpieczony został objęty ubezpieczeniem po raz pierwszy po ukończeniu 40 lat życia.
- 2b. Przepis ust. 2a stosuje się odpowiednio do ubezpieczonego, który po ukończeniu 40 lat życia został objęty ubezpieczeniem po upływie 10 lat od ustania poprzedniego okresu ubezpieczenia albo od ustania zatrudnienia lub okresu równorzędnego z okresem zatrudnienia w myśl przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.
- 2c. Ubezpieczonemu, który stał się inwalidą I lub II grupy przed objęciem ubezpieczeniem, renta inwalidzka przysługuje po osiągnięciu okresu ubezpieczenia wynoszącego wraz z okresami zaliczalnymi do tego okresu:
- 1) 5 lat w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę inwalidzką albo
  - 2) 10 lat, jeżeli został objęty ubezpieczeniem po raz pierwszy po ukończeniu 40 lat.
- 2d. Przepis ust. 2c stosuje się odpowiednio do ubezpieczonego, który stał się inwalidą po upływie 18 miesięcy od ustania ubezpieczenia. Jeżeli ponowne objęcie ubezpieczeniem nastąpiło po upływie 10 lat od ustania ubezpieczenia, okresów sprzed tej przerwy nie zalicza się.”;
- 9) w art. 15 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:
- „3. Osoba, która uzyskała rentę rodzinną po ubezpieczonym, który w chwili śmierci spełniał warunki do uzyskania emerytury lub renty inwalidzkiej albo miał ustalone prawo do jednego z tych świadczeń w wyniku zaliczenia okresu pracy w gospodarstwie rolnym, traci do niej prawo, jeżeli wniesione do spółdzielni grunty zostały z niej wycofane.”;
- 10) w art. 16 dodaje się pkt 4 w brzmieniu:
- „4) zwolnień od pracy w celu sprawowania opieki nad małym dzieckiem udzielanych na podstawie przepisów prawa spółdzielczego ubezpieczonemu, jeżeli w roku poprzedzającym okres tego zwolnienia podlegał ubezpieczeniu na podstawie niniejszego dekretu — w wymiarze nie większym niż 6 lat.”;
- 11) w art. 17 ust. 1 otrzymuje brzmienie:
- „1. Do okresu pracy w spółdzielni wymaganego do przyznania emerytury zalicza się również okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 lat, ale przed wstąpieniem do spółdzielni, jeżeli praca w tym gospodarstwie stanowiła główne źródło utrzymania. Warunkiem zaliczenia tych okresów pracy jest przepracowanie w spółdzielni co najmniej 10 lat, a jeżeli ubezpieczony wniósł do spółdzielni lub przekazał jej na własność grunty o obszarze nie mniejszym niż 0,5 ha — co najmniej 5 lat.”;
- 12) art. 18 otrzymuje brzmienie:
- „Art. 18. Przy ustalaniu wzrostu emerytury lub renty z tytułu okresu zatrudnienia w Polsce Ludowej uwzględnia się okresy pracy w spółdzielni oraz okresy wymienione w art. 14 ust. 1a, art. 16 i 17 ust. 1.”;
- 13) po art. 19 dodaje się art. 19a w brzmieniu:
- „Art. 19a. W sprawie zawieszania prawa do emerytury lub renty i ich zmniejszania stosuje się odpowiednio zasady określone w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.”;
- 14) w art. 21a:
- a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:
- „1. Osobom, które po dniu 31 grudnia 1982 r. przekazały nieodpłatnie gospodarstwa rolne na własność spółdzielni, przysługujące na podstawie dekretu emerytury lub renty zwiększa się:
- 1) z tytułu wartości przekazanego gospodarstwa — o kwoty przewidziane w ustawie z dnia 14 grudnia 1982 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 268) dla rolników przekazujących nieodpłatnie gospodarstwa rolne Państwu,
  - 2) z tytułu uprzedniego użytkowania wkładów gruntowych przez spółdzielnię co najmniej przez 5 lat — o kwotę odpowiadającą średniej miesięcznej rencie dzierżawnej, wypłacanej przez spółdzielnię w okresie ostatnich 5 lat przed rokiem, w którym gospodarstwo zostało przekazane na własność spółdzielni.”;
- b) dodaje się ust. 3—5 w brzmieniu:
- „3. Przy przekazywaniu gospodarstw rolnych na własność spółdzielni stosuje się odpowiednio przepisy o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin, dotyczące przekazywania gospodarstw rolnych Państwu, z tym że przekazanie gospodarstwa rolnego na własność spółdzielni następuje w drodze umowy zawartej w formie aktu notarialnego.
4. Spółdzielnia przejmuje na własność całe gospodarstwo rolne lub jego część w zależności od możliwości racjonalnego zagospodarowania.
5. Jeżeli osoba, o której mowa w ust. 1; jest właścicielem także innych nieruchomości nie wchodzących w skład gospodarstwa rolnego, może wystąpić z wnioskiem do spółdzielni o przejęcie tych nieruchomości.”;
- 15) w art. 25:
- a) w ust. 1 pkt 3 skreśla się;
- b) w ust. 2 pkt 2 oraz oznaczenie pkt 1 skreśla się;
- 16) w art. 28 pkt 2 otrzymuje brzmienie:
- „2) dochód z tytułu pracy w spółdzielni stanowiący podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie uważa się za równorzędny z wynagrodzeniem z tytułu zatrudnienia.”;
- Art. 7. W ustawie z dnia 18 grudnia 1976 r. o ubezpieczeniu społecznym rzemieślników i niektórych innych

osób prowadzących działalność zarobkową na własny rachunek oraz ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 235 i z 1977 r. Nr 11, poz. 43 oraz Nr 32, poz. 140) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 5:

— pkt 2—4 otrzymują brzmienie:

„2) świadczenia pieniężne w razie choroby oraz macierzyństwa: zasiłek chorobowy, świadczenie rehabilitacyjne oraz zasiłek porodowy i zasiłek macierzyński,

3) zasiłki rodzinne i zasiłek pielęgnacyjny,

4) świadczenia emerytalne: emeryturę, rentę inwalidzką i rentę rodzinną,”

— pkt 8 otrzymuje brzmienie:

„8) świadczenia w naturze z tytułu pobierania emerytury lub renty: świadczenia lecznicze, położnicze, rehabilitacyjne, zaopatrzenie w leki, przedmioty ortopedyczne, protezy, środki opatrunkowe i pomocnicze oraz pobyt w domu pomocy społecznej.”

2) art. 8 otrzymuje brzmienie:

„Art. 8. 1. Zasiłki rodzinne i zasiłek pielęgnacyjny przysługują na zasadach określonych w przepisach o ubezpieczeniu rodzinnym.

2. Wysokość zasiłków rodzinnych i zasiłku pielęgnacyjnego oraz tryb postępowania w sprawie ich przyznawania i wypłacania określa Minister Pracy, Płac i Spraw Socjalnych w drodze rozporządzenia.”

3) w art. 9:

a) ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. Świadczenia emerytalne przysługują na zasadach i w wysokości określonych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin, z uwzględnieniem ust. 2—4a.

2. Wiek wymagany do przyznania emerytury wynosi: 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn.”

b) po ust. 4 dodaje się ust. 4a i 4b w brzmieniu:

„4a. Podstawa wymiaru emerytury, renty inwalidzkiej i renty rodzinnej ulega corocznym podwyżkom stosownie do wzrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce społecznej w roku poprzedzającym rok podwyżki — na zasadach i w terminach określonych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.

4b. Kwota podwyżki wynikająca z ust. 4a nie jest ograniczona kwotą najwyższej podstawy wymiaru składek i świadczeń.”

4) art. 11 otrzymuje brzmienie:

„Art. 11. 1. Osobie uprawnionej do emerytury lub renty przysługuje prawo do dodatków:

- 1) rodzinnych,
- 2) pielęgnacyjnego,
- 3) z tytułu odznaczeń państwowych,
- 4) dla sierot zupełnych

— na warunkach i w wysokości okreś-

ślonych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.

2. Dodatki, o których mowa w ust. 1 pkt 3, nie przysługują, jeżeli renta inwalidzka lub renta rodzinna jest wypłacana w wysokości określonej w przepisach o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych.”

5) w art. 15 w ust. 3 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) pobierania renty chorobowej przyznanej na podstawie przepisów obowiązujących przed dniem 1 stycznia 1983 r.”;

6) w art. 16 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. W razie zalegania przez osobę prowadzącą działalność z opłatą należnych składek na ubezpieczenie na kwotę przekraczającą trzymiesięczną składkę, świadczenia, o których mowa w art. 5 pkt 1—3, nie przysługują do czasu opłacenia w całości zaległych składek.”;

7) art. 17 otrzymuje brzmienie:

„Art. 17. W sprawie zawieszania prawa do świadczeń i ich zmniejszania stosuje się zasady określone w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.”

Art. 8. W ustawie z dnia 26 stycznia 1982 r. — Karta Nauczyciela (Dz. U. Nr 3, poz. 19 i Nr 25, poz. 287 oraz Nr 31, poz. 214) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 41:

- a) dotychczasowa treść otrzymuje oznaczenie ust. 1,
- b) dodaje się ust. 2—4 w brzmieniu:

„2. Za każde pierwsze trzy dni niezdolności do pracy z powodu choroby nauczyciel zachowuje prawo do wynagrodzenia w wysokości 50%. Przy obliczaniu tego wynagrodzenia przyjmuje się, że wynagrodzenie za jeden dzień oznacza jedną trzydziestą wynagrodzenia miesięcznego.

3. Przepisów ust. 2 nie stosuje się w wypadkach, o których mowa w art. 11 ust. 3 i 4 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1974 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 1975 r. Nr 34, poz. 188).

4. Jeżeli za dni niezdolności do pracy, z powodu choroby, wypłacano wynagrodzenie w wysokości wyższej niż określona w ust. 2, to różnica podlega odliczeniu z wynagrodzenia przysługującego za następny miesiąc kalendarzowy. Odliczenie to nie stanowi potrącenia w rozumieniu art. 87 Kodeksu pracy.”

2) w art. 89 ust. 1 i 3 otrzymują brzmienie:

„1. Nauczycielom uprawnionym do emerytury lub renty inwalidzkiej przysługuje dodatek do emerytury lub renty w wysokości 15% podstawy wymiaru tych świadczeń, jeśli uprawniony do emerytury wykonywał pracę nauczycielską w szkole co najmniej przez 15 lat, a uprawniony do renty — co najmniej przez 5 lat.”

„3. Przyznanie dodatku wymienionego w ust. 1 dla nauczycieli, którzy przeszli na emeryturę lub ren-

tę przed dniem wejścia w życie ustawy, następuje na ich wniosek.”;

3) w art. 90:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Nauczycielom, którzy w czasie okupacji prowadzili tajne nauczanie, przysługuje dodatek do emerytury lub renty w wysokości 20% podstawy wymiaru tych świadczeń, nie więcej jednak niż 3.000 zł miesięcznie, jeżeli nie pobierają takiego dodatku z innego tytułu.”

b) dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Przyznanie dodatku, o którym mowa w ust. 1 i 2, następuje na wniosek zainteresowanego.”;

4) art. 91 otrzymuje brzmienie:

„Art. 91. Podstawa wymiaru emerytury, renty inwalidzkiej i renty rodzinnej ulega corocznym podwyżkom stosownie do wzrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce społecznej w roku poprzedzającym rok podwyżki — na zasadach i w terminach określonych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.”

Art. 9. W ustawie z dnia 4 maja 1982 r. o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 14, poz. 113) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 148 dodaje się ust. 5—7 w brzmieniu:

„5. Za każde pierwsze 3 dni niezdolności do pracy z powodu choroby pracownik naukowo-dydaktyczny zachowuje prawo do wynagrodzenia w wysokości 50%. Przy obliczaniu tego wynagrodzenia przyjmuje się, że wynagrodzenie za jeden dzień oznacza jedną trzydziestą wynagrodzenia miesięcznego.

6. Przepisów ust. 5 nie stosuje się w wypadkach, o których mowa w art. 11 ust. 3 i 4 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1974 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 1975 r. Nr 34, poz. 188).

7. Jeżeli za dni niezdolności do pracy, z powodu choroby, wypłacano wynagrodzenie w wysokości wyższej niż określona w ust. 5, to różnica podlega odliczeniu z wynagrodzenia przysługującego za następny miesiąc kalendarzowy. Odliczenie to nie stanowi potrącenia w rozumieniu art. 87 Kodeksu pracy.”;

2) w art. 158:

a) w ust. 1:

— pkt 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1) 15% podstawy wymiaru tych świadczeń, jeśli uprawniony wykonywał pracę w szkole wyższej na stanowiskach: profesora, docenta, adiunkta, starszego kustosa dyplomowanego lub kustosa dyplomowanego, starszego asystenta i asystenta,

2) 10% podstawy wymiaru tych świadczeń, jeśli uprawniony wykonywał pracę w szkole wyższej na innych stanowiskach niż wymienione w pkt 1.”;

b) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Przyznanie dodatków wymienionych w ust. 1 dla pracowników naukowo-dydaktycznych, którzy przeszli na emeryturę lub rentę przed dniem wejścia w życie ustawy, następuje na ich wniosek.”;

3) w art. 159 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Podstawa wymiaru emerytury, renty inwalidzkiej i renty rodzinnej ulega corocznym podwyżkom stosownie do wzrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce społecznej w roku poprzedzającym rok podwyżki — na zasadach i w terminach określonych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.”

Art. 10. W art. 24 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. — Prawo o adwokaturze (Dz. U. Nr 16, poz. 124) dodaje się ust. 5 w brzmieniu:

„5. Wysokość zasiłków rodzinnych i zasiłku pielęgnacyjnego określa w drodze rozporządzenia Minister Pracy, Płac i Spraw Socjalnych po zasięgnięciu opinii Naczelnej Rady Adwokackiej.”

Art. 11. W Kodeksie postępowania cywilnego wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 833 otrzymuje brzmienie:

„Art. 833. § 1. Wynagrodzenie ze stosunku pracy podlega egzekucji w zakresie określonym w przepisach Kodeksu pracy.

§ 2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio do diet postów, należności członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych i ich domowników z tytułu pracy w spółdzielni, wynagrodzeń członków spółdzielni pracy oraz wszystkich świadczeń powtarzających się, których celem jest zapewnienie utrzymania.

§ 3. Ograniczeń przewidzianych w § 2 nie stosuje się do wierzytelności członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych z tytułu udziału w dochodach spółdzielni przypadających im od wniesionych do spółdzielni wkładów.

§ 4. Świadczenia pieniężne przewidziane w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym podlegają egzekucji w zakresie określonym w tych przepisach.

§ 5. Do egzekucji z rent przysługujących z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej i z rent zasądzonych przez sąd lub ustalonych umową za utratę zdolności do pracy albo za śmierć żywiciela lub wypłacanych z dobrowolnego ubezpieczenia rentowego oraz do egzekucji ze świadczeń pieniężnych przysługujących z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa stosuje się przepisy o egzekucji ze świadczeń przewidzianych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.

§ 6. Nie podlegają egzekucji świadczenia alimentacyjne oraz zasiłki i dodatki rodzinne, pielęgnacyjne, porodowe i dla sierot zupełnych.”;

2) w art. 1083:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Dochody wymienione w art. 831 § 1 pkt 2 podlegają egzekucji na zaspokojenie alimentów do trzech piątych części.”;

b) § 3 skreśla się;

3) art. 1084 skreśla się.

Art. 12. 1. Użyte w przepisach wymienionych w art. 2—10 określenie „o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin” zastępuje się określeniem „o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin”.

2. Ilekroć w innych przepisach jest mowa o „rencie chorobowej”, należy przez to rozumieć „świadczenie rehabilitacyjne”.

Art. 13. Pobierającym emerytury i renty przyznane na podstawie art. 1 ust. 1 nie przysługują rekompensaty z tytułu podwyżek cen, wypłacane na podstawie przepisów dotychczasowych.

Art. 14. Minister Pracy, Płac i Spraw Socjalnych ogłosi w Dzienniku Ustaw jednolite teksty ustaw i dekretu wymienionych w art. 2—7, z uwzględnieniem zmian wynikających z przepisów ogłoszonych przed dniem wydania jednolitych tekstów i z zastosowaniem ciągłej numeracji rozdziałów, artykułów, ustępów i punktów.

Art. 15. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 stycznia 1983 r., z tym że przepisy tej ustawy dotyczące zasiłku chorobowego oraz art. 8 pkt 1 i art. 9 pkt 1 wchodzi w życie z dniem 1 marca 1983 r.

Przewodniczący Rady Państwa: H. Jabłoński
Sekretarz Rady Państwa: E. Duda

34

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 24 stycznia 1983 r.

w sprawie niektórych praw i obowiązków urzędników administracji celnej.

Na podstawie art. 2 pkt 1, art. 4 ust. 3, art. 26 ust. 2 i art. 47 ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz. U. Nr 31, poz. 214) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Rozporządzenie stosuje się do urzędników administracji celnej, zwanych dalej „funkcjonariuszami celnymi”.

2. Funkcjonariuszami celnymi są osoby zatrudnione w urzędach celnych na następujących stanowiskach pracy:

- 1) dyrektora urzędu,
- 2) zastępcy dyrektora urzędu,
- 3) głównego inspektora urzędu,
- 4) głównego księgowego,
- 5) naczelnika oddziału, działu, rady prawnego,
- 6) dyspozytora,
- 7) eksperta celnego,
- 8) kierownika zmiany, posterunku, referatu,
- 9) inspektora celnego,
- 10) starszego kontrolera celnego,
- 11) kontrolera celnego,
- 12) młodszego kontrolera celnego,
- 13) referenta,
- 14) maszynistki.

3. Funkcjonariuszami celnymi są również urzędnicy państwowi zatrudnieni w Głównym Urzędzie Cel.

§ 2. Funkcjonariuszem celnym może być osoba, która spełnia wymagania określone w art. 3 ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz. U. Nr 31, poz. 214), zwanej dalej „ustawą”, i nie była karana za przestępstwo umyślne.

§ 3. 1. Funkcjonariuszem celnym mianowanym może być osoba, która:

- 1) spełnia warunki określone w § 2,
- 2) zna co najmniej jeden język obcy, w zakresie umożliwiającym wykonywanie obowiązków służbowych,
- 3) odbyła służbę przygotowawczą i uzyskała pozytywną ocenę kwalifikacyjną, o której mowa w § 5 ust. 1.

2. Prezes Głównego Urzędu Cel może w uzasadnionych wypadkach odstąpić od wymagań określonych w ust. 1 pkt 2 i 3.

§ 4. 1. Stosunek pracy z funkcjonariuszami celnymi, z zastrzeżeniem § 5, nawiązuje się na podstawie mianowania przez kierownika organu administracji celnej zatrudniającego pracownika.

2. Dyrektorów urzędów celnych oraz ich zastępców mianuje Prezes Głównego Urzędu Cel. Może on zastrzec do swojej właściwości mianowanie funkcjonariuszy na inne stanowiska w urzędach celnych.

§ 5. 1. Mianowanie funkcjonariusza celnego jest poprzedzone zatrudnieniem w administracji celnej w służbie przygotowawczej. Służba przygotowawcza trwa 3 lata i jest zakończona oceną kwalifikacyjną, dokonywaną przez kierownika organu administracji celnej zatrudniającego pracownika.

2. W okresie służby przygotowawczej funkcjonariusz celny jest zatrudniony na podstawie umowy o pracę na czas określony.

3. W okresie służby przygotowawczej funkcjonariusz celny jest obowiązany:

- 1) odbyć przeszkolenie praktyczne,
- 2) odbyć zasadniczy kurs celny zakończony egzaminem kwalifikacyjnym,